

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirkkolain 6 luvun muuttamisesta ja evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:n kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kirkkolakia muutettavaksi siten, että seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen viranhaltijan eroamisikää nostetaan asteittain nykyisestä 68 vuodesta 70 vuoteen. Muutos vastaa vuoden 2017 alussa voimaan tulevia työeläkelakien muutoksia, joilla nostetaan eläkeikää ja ikää, johon asti eläkettä karttuu. Vastaava muutos on tehty työsopimuslakiin, kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin ja valtion virkamieslakiin.

Kirkon virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan muutoksenhakumahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Järjestäytynyttä viranhaltijaa koskeva kielto hakea valittamalla muutosta palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa ehdotetaan lisättäväksi kirkkolakiin ja samalla kumottaisiin evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain vastaava säännös.

Lisäksi kirkkolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan kirkkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen viranhaltijan virkasuhteeseen perustuvaan saatavaan. Ehdotus vastaa valtion virkamieslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin tehtyjä muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA JA NYKYTILAN ARVIOINTI.....	3
1.1 Viranhaltijan eroamisikä.....	3
1.2 Viranhaltijan muutoksenhakuoikeus.....	3
1.3 Korvausvaatimusten käsittelyjärjestys.....	5
1.4 Viivästyskorko.....	5
2 EHDOTETUT MUUTOKSET.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	6
3.2 Vaikutukset henkilöstöön ja viranomaisten toimintaan.....	7
4 ASIAN VALMISTELU.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	8
1.1 Kirkkolaki.....	8
6 luku Henkilöstö.....	8
1.2 Laki evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista.....	11
2 VOIMAANTULO.....	11
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	11
LAKIEHDOTUKSET.....	12
Laki kirkkolain 6 luvun muuttamisesta.....	12
Laki evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:n kumoamisesta.....	14
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
Laki kirkkolain 6 luvun muuttamisesta.....	15

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

1.1 Viranhaltijan eroamisikä

Kirkkolain 6 luvun 48 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltija täyttää 68 vuotta, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaisesta jatkamisesta. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 6 §:n mukaan työntekijällä on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen sekä kuntoutusetuuteen samojen säännösten mukaan kuin valtion palveluksessa olevalla. Eroamisiän asettaminen 68 vuoteen on perustunut valtion eläkelaisissa (1295/2006) säädettyyn joustavaan 63—68 vuoden eläkeikään. Eläkeikää ja ikää, johon asti eläkettä karttuu, nostetaan asteittain vuoden 2017 alusta voimaan tulevilla työeläkelakien muutoksilla. Vastaavasti on tarpeen tarkistaa myös kirkon eroamisikää koskevia säännöksiä.

Valtion virkamieslain (750/1994) 35 §:n 1 momenttia ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 34 §:ää on muutettu 1 päivästä huhtikuuta 2016 lukien siten, että virkamiehen ja viranhaltijan eroamisikä nostetaan asteittain 70 vuoteen vastaavasti kuin työeläkelainsäädännössä nostetaan ikää, johon asti eläkettä karttuu. Virkamiehen tai viranhaltijan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai muuta virkasuhteen päättymistä tarkoittavaa toimenpidettä sen kuukauden päättyessä, jonka aikana virkamies tai viranhaltija saavuttaa eroamisiän.

1.2 Viranhaltijan muutoksenhakuoikeus

Kirkkolain 24 luvun 3 §:ssä säädetään muutoksen hakemisesta viranomaisen päätökseen oikaisuvaatimuksella ja 4 §:ssä muutoksen hakemisesta kirkollisvalituksella. Palvelussuhteen ehdoista sovitaan virkaehtosopimuksin. Virkaehtosopimuksen pätevyyttä ja sisältöä koskeva riita-asia ratkaistaan työtuomioistuimesta annetun lain (646/1974) 1 §:n mukaan työtuomioistuimessa.

Evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 19 §:n mukaan viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen 2 §:ssä tarkoitettussa asiassa taikka saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana käsiteltäväksi, jos hänellä tai viranhaltijajyhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Lain 2 §:n mukaan viranhaltijain palvelussuhteen ehdoista on sen estämättä, mitä laissa on säädetty, voimassa mitä niistä virkaehtosopimuksilla määrätään. Viranhaltijalla on kuitenkin vähintään ne edut, joita huonommista ehdoista ei muun lain mukaan hänen osaltaan saa sopia. Lain 19 §:n säännöksen tarkoituksena on sulkea pois mahdollisuus oikaisuvaatimuksin tai valituksin hakea muutosta lain 2 §:n mukaisessa sopimuksenvaraisessa asiassa, jos viranhaltijalla tai viranhaltijajyhdistyksellä olisi oikeus panna asiaa koskeva kanne vireille työtuomioistuimessa.

Kirkon virkaehtosopimuksen ulkopuolella oleva viranhaltija ei voi tehdä oikaisuvaatimusta tai hakea muutosta virkaehtosopimuksella sovittuihin palvelussuhteen ehtoihin, jos viranhaltijajyhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevalla viranhaltijalla tarkoitetaan järjestäytymätöntä viranhaltijaa tai sellaiseen liittoon, joka ei ole virkaehtosopimukseen sidottu, järjestäytynyttä viranhaltijaa, johon virkaehtosopimusta sovelletaan evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 5 §:n 3 momentin nojalla.

Virkaehtosopimukseen osallinen viranhaltijayhdistys ajaa kannetta työtuomioistuimessa omis-
sa nimissään niidenkin viranhaltijoiden osalta, jotka eivät ole virkaehtosopimukseen sidottuja,
mutta joiden kanssa tekemässään virkaehtosopimuksessa työnantaja on velvollinen evankelis-
luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 5 §:n 3 momentin nojalla noudattamaan
virkaehtosopimuksen määräyksiä. Viranhaltijayhdistyksellä on aina mahdollisuus panna asia
vireille työtuomioistuimessa, mutta virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevalla viranhaltijalla
ei ole oikeutta vaatia virkaehtosopimukseen osallisena sidottua yhdistystä nostamaan kannetta
puolestaan työtuomioistuimessa. Virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevalla viranhaltijalla ei
ole myöskään toissijaista kanneoikeutta, joten hän ei voi itse ajaa kannetta työtuomioistuimes-
sa.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asian-
mukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai
muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös
tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Säädöstasolla kir-
kon virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan kannalta oikeusturvaa ei voida pi-
tää perustuslain 21 §:n mukaisena. Evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista anne-
tun lain 19 §:n valituskielto muodostaa kirkon virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevalle vi-
ranhaltijalle esteen saattaa päätös kaikissa tilanteissa riippumattoman lainkäyttöelimen käsitel-
täväksi.

Korkein hallinto-oikeus on tulkinnut kunnallisen virkaehtosopimuslain (669/1970) 26 §:ää
tuomioissaan KHO:1999:80 ja todennut, että työtuomioistuimesta annetun lain 13 §:n 1 mo-
mentissa on tyhjentävästi rajattu kanteennostamisvalta virkaehtosopimuksen osallisiin ja tie-
tyin edellytyksin sopimukseen sidottuihin. Kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:n viranhalti-
jaan kohdistuva muutoksenhakukielto koskee niitä tilanteita, joissa hänellä tai viranhaltijayh-
distyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Viranhaltijayhdistyksellä on ai-
na tämä mahdollisuus, mutta järjestäytymättömällä tai neuvotteluoikeuden omaavaan viran-
haltijayhdistykseen kuulumattomalla viranhaltijalla ei ole mahdollisuutta velvoittaa virkaehto-
sopimukseen osallisena sidottua yhdistystä nostamaan kannetta puolestaan. Viimeksi mainitun
lainkohdan perustelujen mukaan (HE 13/1970 vp. s. 10) ei ollut asianmukaista, että samassa
asiassa olisi käytettävissä kaksi erilaista oikaisukeinoa. Säännöksellä oli tarkoitus sulkea pois
mahdollisuus valittaa kunnallisen virkaehtosopimuslain 2 §:n mukaan sopimuksenvaraisessa
asiassa annetusta päätöksestä, jos viranhaltijayhdistyksellä tai viranhaltijalla olisi oikeus panna
asiaa koskeva kanne vireille työtuomioistuimessa. Kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 § vas-
taa evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:ää.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 § ei estä viranhaltijaa
hallintolainkäytön järjestyksessä vaatimasta palvelussuhteesta johtuvaa taloudellista etua sel-
laisena kuin se on hänelle suoritettava, vaikka vaatimuksen ratkaiseminen edellyttää virkaeh-
tosopimuksen tulkintaa, jos viranhaltija ei työtuomioistuimesta annetun lain 13 §:n vuoksi voi
saattaa asiaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi. Tällöin viranhaltijalla, tuolloin voimassa ol-
leen hallitusmuodon 16 §:n 1 momenttia nykyisin vastaavan perustuslain 21 §:n 1 momentti
huomioon ottaen, tulee olla oikeus saada asiansa käsiteltyä viime kädessä hallintotuomiois-
tuimessa.

Oikeuskäytännön perusteella työtuomioistuimen ja hallintotuomioistuimen toimivallan raja on
selkeytynyt. Virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan oikeus saada asiansa
tuomioistuimen käsiteltäväksi on kuitenkin mainitun oikeuskäytännön varassa. Asiaa ei voida
pitää lainsäädännön tasolla selkeänä. Evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista an-
nettu laki sisältää käytännössä virkaehtosopimuksen ulkopuolella olevan viranhaltijan osalta

samanlaisen valituskiellon kuin joka on koskenut kunnallisen virkaehtosopimuksen ulkopuolista viranhaltijaa.

Apulaisoikeuskansleri on katsonut elokuun 17 päivänä 2012 antamassaan päätöksessä (Dnro OKV/14/50/2010), että järjestäytymättömän viranhaltijan lakisääteiset oikeussuojakeinot eivät ole tältä osin sellaiset, että heidän perustuslain 21 §:n mukainen oikeusturvansa toteutuisi riittävästi tai yhdenvertaisesti. Apulaisoikeuskansleri oli jo tätä ennen vuonna 2010 antanut päätöksen kahteen kanteluun, jotka koskivat kunnallista virka- ja työehtosopimusta ja yhdenvertaisuutta. Apulaisoikeuskansleri saattoi tällöin myös valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön harkittavaksi, oliko esillä olevassa asiassa ilmenneiden seikkojen valossa kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen ulkopuolella olevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien katsottava toteutuneen riittävässä määrin tilanteessa, jossa sopimuksen ulkopuolella olevilla on rajoitettu mahdollisuus saattaa kysymys sopimuksen syrjivyydestä työtuomioistuimeen.

1.3 Korvausvaatimusten käsittelyjärjestys

Kirkkolain 6 luvun 72 §:n 1 momentissa säädetään korvausvaatimusten käsittelyjärjestyksestä. Hallintoriita-asioina hallinto-oikeudessa käsitellään saman luvun 9 §:n 3 momentin mukainen vaatimus korvauksen maksamisesta ilman lainmukaista perustetta määräajaksi nimitetylle viranhaltijalle, 46 §:n 2 ja 3 momentin mukainen vaatimus lomautusaikana irtisanotun viranhaltijan irtisanomisajan korvaukseen sekä 62 §:n 2 momentin mukainen vaatimus takaisinottovelvollisuuden rikkomisesta säädettyyn korvaukseen.

1.4 Viivästyskorko

Rahavelalle maksettavasta korosta säädetään korkolaissa (633/1982). Laissa säädetään velalle ennen sen eräpäivää maksettavasta korosta sekä erääntyneen suorituksen viivästymisen johdosta maksettavasta viivästyskorosta. Korkolain keskeinen sisältö on määrätä viivästyskoron suuruudesta ja viivästyskoron alkamisajankohdasta. Korkolaissa säädetään esimerkiksi viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivä on ennalta määrätty, viivästyskorosta, jonka eräpäivää ei ole ennalta määrätty, sekä viivästyskorosta korvausvelalle.

Korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan velan maksun viivästyessä velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Viitekorko perustuu Euroopan keskuspankin ohjauskorkoon, ja sen määrä voi vaihdella vuosittain.

Korkolaki on yleislaki, jota sovelletaan, jollei muualla toisin säädetä tai jollei muuta johdu velallisen sitoumuksesta taikka kauppatastavasta. Korkolakia ei kuitenkaan sen 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan sovelleta julkisoikeudellisesta perusteesta johtuvaan velkasuhteeseen, ellei muussa laissa toisin säädetä.

Kirkkolain 6 luvun 2 §:n mukaan virkasuhteella tarkoitetaan julkisoikeudellista palvelussuhdetta, jossa seurakunta, seurakuntayhtymä, tuomiokapituli tai kirkkohallitus on työnantajana ja viranhaltija työn suorittajana. Kirkon yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa on sovittu, milloin viranhaltijan oikeus palkkaukseen alkaa ja myös palkkauksen maksamisen ajankohdasta. Viranhaltijan palkka maksetaan kultakin kalenterikuukaudelta sen 1. tai 15. päivänä. Virka- ja työehtosopimuksissa on myös sovittu määrättyihin laskentakausiin sidottujen palkkioiden, lisien ja korvausten maksamisajankohdista sekä myös eräistä kustannusten korvauksista, joille ei ole määritelyä tarkempaa maksuajankohtaa ja joiden maksaminen edellyttää viranhaltijalta

saatavaa selvitystä. Näissä tapauksissa maksua ei voida suorittaa ennen kuin viranhaltija on toimittanut vaadittavan selvityksen.

Virkasuhteen julkisoikeudellisesta luonteesta johtuen korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä ei sovelleta virkasuhteeseen perustuvan saatavan viivästyessä. Viivästyskorkoa koskevia säännöksiä ei siten sovelleta myöskään silloin, kun työnantaja perii viranhaltijalta takaisin palkkaa tai muuta taloudellista etuutta.

Työsopimuslain (55/2001) mukaan velvollisuus maksaa viivästyskorkoa seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen työsopimussuhteisen henkilöstön palkkasaatavalle määräytyy korkolain mukaisesti. Eroa velvollisuudessa maksaa viivästyskorkoa palvelussuhteen lajista riippuen voidaan pitää epäkohtana, eikä virkasuhteesta sen julkisoikeudellisesta luonteesta huolimatta ole johdettavissa syitä, joilla voitaisiin perustella viranhaltijoiden ja työsopimussuhteisen henkilöstön erilaista kohtelua viivästyskoron maksuvelvollisuuden suhteen.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan viranhaltijan eroamisikää nostettavaksi asteittain 70 vuoden ikään vastaavasti kuin julkisten alojen eläkelaisissa ehdotetaan nostettavaksi eläkkeen karttumisen yläikärajaa. Ehdotusta vastaava muutos on tehty työsopimuslakiin, kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin ja valtion virkamieslakiin.

Virkaehtosopimuksen ulkopuolella oleville viranhaltijoille avattaisiin nyt säädösten oikaisuvaatimus- ja valitustie ottamalla asiaa koskeva säännös kirkkolain 6 lukuun. Työtuomioistuimessa tällainen viranhaltija ei voisi nostaa kannetta. Tämä vastaa työsuhteessa olevia työntekijöitä sekä kunnallista viranhaltijaa ja valtion virkamiestä koskevaa sääntelyä. Työehtosopimuksen ulkopuolella olevalla työsopimussuhteisella työntekijällä, kunnallisella viranhaltijalla tai valtion virkamiehellä ei ole toissijaista kanneoikeutta työtuomioistuimessa, joten myöskään hän ei voi itse ajaa kannetta työtuomioistuimessa. Työehtosopimuksen ulkopuolella olevan työsopimussuhteisen työntekijän oikeudesta ajaa kannetta työtuomioistuimessa ei ole erityistä säännöstä, mutta työehtosopimuslaissa (436/1946) ei ole myöskään asiaan liittyvää valituskieltoa. Yleisten tuomioistuinten toimivalta on yleinen ja asia ratkaistaan työehtosopimuksen ulkopuolella olevan työntekijän kanteesta yleisessä alioikeudessa. Nyt ehdotettavaa muutosta vastaava muutos kunnan ja valtion virkasuhteessa olevan henkilöstön osalta on toteutettu lakiin kunnallisesta viranhaltijasta lailla 191/2016 ja valtion virkamieslakiin lailla 283/2015.

Ehdotuksen mukaan korkolain viivästyskorkoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen viranhaltijan virkasuhteeseen perustuvaan saatavaan esimerkiksi palkan tai muun palvelussuhteesta johtuvan edun suorituksen viivästyessä. Säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun työnantaja perii viranhaltijalta takaisin liikaa maksettua palkkaa tai muuta perusteetonta taloudellista etua. Ehdotettu muutos vastaisi lakiin kunnallisesta viranhaltijasta lailla 191/2016 ja valtion virkamieslakiin lailla 270/2014 tehtyjä muutoksia.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Pääsääntöisesti maksuviivästyksiä ei tapahdu. On kuitenkin tilanteita, jolloin niitä voi syntyä esimerkiksi uuden palkanmaksujärjes-

telmän käyttöönottovaiheessa. Muutoksenhaun osalta voidaan arvioida, että esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia, sillä kyseessä ei ole varsinaisesti uusi muutoksenhakumahdollisuus, vaan olemassa olevan, oikeuskäytännön varassa olevan soveltamiskäytännön kirjaamisesta laikiin.

3.2 Vaikutukset henkilöstöön ja viranomaisten toimintaan

Esitys parantaisi viranhaltijoiden oikeudellista asemaa sekä edistäisi viranhaltijoiden ja työsuopimussuhteessa olevien yhdenvertaista kohtelua. Palvelussuhteen lajilla ei olisi enää merkitystä sen suhteen, olisiko henkilöllä palvelussuhteesta johtuvan suorituksen viivästyessä oikeus viivästyskorkoon tai velvollisuus suorittaa viivästyskorkoa.

Ehdotettu muutos järjestäytymättömän viranhaltijan muutoksenhakuoikeudesta saattaa virkaehtosopimuksen piiriin kuuluvan ja sen ulkopuolella olevan viranhaltijan yhdenvertaiseen asemaan niin, että molemmat voivat saattaa itseään koskevan päätöksen perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Esityksen ei arvioida lisäävän merkittävästi viranomaisen tehtäviä, sillä lähtökohtaisesti palkat ja muut maksut maksetaan ajallaan. Näin ollen viivästyskorkoa koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi harvoin. Viivästyskorkoa koskevia säännöksiä sovelletaan kirkossa työsuhteeseen henkilöstöön, joten muutoksella ei luoda viranomaiselle uusia tehtäviä.

Muutoksenhakua koskevan säännöksen ei arvioida lisäävän viranomaisen tehtäviä, sillä nyt lakiin ehdotettavaa muutoksenhakumenettelyä sovelletaan jo kirkossa oikeuskäytännön perusteella.

Eroamisiän noston vaikutuksia on vaikea arvioida etukäteen. Kevalta saadun tilaston mukaan suoraan kirkollisesta palvelussuhteesta jäi eläkkeelle 68 vuoden iässä 4,3 prosenttia vuonna 2014 ja 3,6 prosenttia vuonna 2015. On vaikea arvioida, moniko nyt 68-vuotiaana eläkkeelle jäävistä jatkaisi palvelussuhteessa 70 vuoden ikään.

4 Asian valmistelu

Esitys on kirkolliskokouksen ehdotuksen mukainen. Kirkolliskokoukselle esitys valmisteltiin kirkkohallituksessa, ja asiasta on neuvoteltu kirkon pääsopijajärjestöjen kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Lakiehdotusten perustelut

Kirkkolaki

6 luku Henkilöstö

48 §. *Virkasuhteen päättymisen ilman irtisanomista.* Pykälässä säädetään niistä tilanteista, joissa viranhaltijan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa. Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädetään virkasuhteen päättymisestä viranhaltijan täyttäessä 68 vuotta, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaisesta jatkamisesta. Virkasuhteen päättymisen 68 vuoden iän täyttymiseen perustuu voimassa olevan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaiseen ylimpään vanhuuseläkeikään, joka on 68 vuotta. Julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016) alinta vanhuuseläkeikää nostetaan asteittain 63 vuodesta 65 vuoteen. Vastaavasti julkisten alojen eläkelain mukaisen eläkkeen karttumisen yläikärajaa nostetaan asteittain 70 vuoden iän täyttämiseen asti siten, että eläkettä karttuu vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä 68 vuoden täyttämiseen asti, vuosina 1958—1961 syntyneillä 69 vuoden täyttämiseen ja 1962 ja sen jälkeen syntyneillä 70 vuoden täyttämiseen asti. Seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen viranhaltijan eroamisikää ehdotetaan nostettavaksi asteittain vastaavasti kuin julkisten alojen eläkelaisissa ehdotetaan nostettavaksi eläkkeen karttumista asteittain 70 vuoden ikään.

Piispan, kirkkoneuvoksen, papin ja kanttorin oikeuteen pysyä siinä virassa, jossa eroamisikä on korkeampi kuin 68 vuotta, sovellettaisiin kirkkolain 26 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

71 a §. *Viivästyskorko.* Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 71 a §. Sen 1 momentissa säädettäisiin, että virkasuhteeseen perustuvan saatavan suorituksen viivästyessä sovellettaisiin mitä korkolaissa säädetään viivästyskorosta. Virkasuhteeseen perustuvalla saatavalla tarkoitetaan palkkaa ja muita palvelussuhteesta johtuvia taloudellisia etuuksia, esimerkiksi palkkioita, lisä ja korvauksia, joihin viranhaltijalla on palvelussuhteensa perusteella oikeus joko lain tai virkaehtosopimuksen nojalla. Sillä, onko palvelussuhde voimassa, ei olisi merkitystä. Korkolakia sovellettaisiin myös sellaisiin saataviin, joiden maksamisvelvollisuus liittyy palvelussuhteen päättymiseen. Virkasuhteeseen perustuvasta saatavasta on kyse myös silloin, kun työnantaja perii viranhaltijalta takaisin aiheettomasti maksettua palkkaa tai muuta palvelussuhteesta johtuvaa taloudellista etuutta.

Työnantajalla olisi mahdollisuus liittää viivästysseuraamus takaisinperintää koskevaan maksuvaatimukseensa. Viivästyskorkoa olisi tällaisissa tilanteissa mahdollista sovitella korkolain 11 §:n perusteella. Korkolaki voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi tilanteissa, joissa säännönmukainen palkanmaksu on jonkin syyn vuoksi viivästynyt. Tällöin viivästyskoron määräytymiseen sovellettaisiin korkolain 5 §:n säännöstä viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivä on määrätty. Sellaisten korvausten osalta, joille ei ole määritetty tarkempaa maksuajankohtaa ja joiden maksaminen edellyttää viranhaltijalta saatavaa selvitystä kuten matkakustannusten korvaus, viivästyskorko määräytyisi korkolain 6 §:n mukaan, jossa säädetään viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivää ei ole määrätty. Tällöin viivästyskorkoa olisi maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut siitä päivästä, jona velkoja eli viranhaltija lähetti velalliselle laskun tai muutoin vaati määrätyn rahamäärän suorittamista. Jos kyseessä on vahingonkorvaus- tai vastaavanlainen velka, jonka määrän ja perusteen toteaminen edellyttää erityistä selvitystä, sovellettavaksi tulisi korkolain 7 §. Säännöksen mukaan viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona velkoja esitti vaatimuksensa sekä sellaisen

korvauksen perustetta ja määrää koskevan selvityksen, jota häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös velallisen mahdollisuudet hankkia selvitys.

Korkolain 9 § sisältää puolestaan säännöksen eräänlaisesta oikeudenkäyntikorosta. Kyseisen pykälän mukaan viivästyskorkoa on 6 ja 7 §:n säännösten estämättä maksettava viimeistään siitä päivästä, jona velan maksua koskeva haaste annettiin tiedoksi, tai, jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien. Korkolain 9 §:n soveltaminen merkitsee näin ollen, että viivästyskorko lasketaan aikaisemmasta ajankohdasta kuin siitä, joka seuraisi 6 ja 7 §:stä. Korkolain 9 § ei koske korkolain 5 §:ssä tarkoitettuja tapauksia. Jos siis eräpäivä on määrätty ja velka erääntyy vasta haasteen tiedoksiantopäivän jälkeen, viivästyskorko lasketaan eräpäivästä.

Tuomioistuimissa virkasuhteeseen perustuvat riita-asiat kuuluvat hallintotuomioistuimen toimivaltaan ja asiat käsitellään hallinto-oikeuksissa kirkollisvalitus- tai hallintoriita-asioina hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisessa järjestyksessä. Hallintotuomioistuimessa asia ei tule vireille haastehakemuksella eikä menettelyssä anneta haastetta tiedoksi, joten korkolain 9 § ei sovellu hallintolainkäyttöasioihin. Tämän vuoksi on tarpeellista, että kirkkolakiin lisätään korkolain 9 §:ää vastaava säännös, joka soveltuisi hallintotuomioistuimessa käsiteltäviin asioihin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että hallintolainkäyttöasiassa on korkolain 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa maksettava viivästyskorkoa viimeistään siitä päivästä, jona velallisen katsotaan saaneen tiedon velan maksua koskevan valituksen tai hakemuksen vireilletulosta, tai, jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien.

Hallintolainkäyttöasiassa asianosainen saa vireillä olevasta asiasta tiedon siinä vaiheessa, kun hänelle varataan hallintolainkäyttölain 34 §:n mukaisesti tilaisuus antaa selityksensä muiden tekemistä vaatimuksista ja sellaisista selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun. Esimerkiksi työnantajan periessä viranhaltijalta liikaa maksettua palkkaa takaisin kyseessä on hallintoriita-asia, jonka vireilläolosta viranhaltija saa tiedon viimeistään silloin, kun häntä kuullaan hallintolainkäyttölain 34 §:n mukaisesti asianosaisena. Tällöin viivästyskorkoa voitaisiin periä viimeistään kuulemisen ajankohdasta.

Palkan takaisin perimisestä säädetään kirkkolain 6 luvun 71 §:ssä, ja siitä päätetään yleensä hallintopäätöksellä. Tällöin viivästyskorkoon tulisi sovellettavaksi korkolain 6 §. Viivästyskorkoa olisi maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut siitä päivästä, jona velkoja lähetti velalliselle laskun tai muutoin vaati määrätyn rahamäärän suorittamista. Esimerkiksi tapauksessa, jossa viranhaltija vaatii kirkkolain 6 luvun 9 §:n 3 momentin mukaista määräaikaisten nimityksen perusteisiin liittyvää korvausta viivästyskorkoineen kirkkolain 6 luvun 72 §:n perusteella, korko määräytyy lähtökohtaisesti korkolain 7 §:n perusteella, joka koskee viivästyskorkoa korvausvelalle. Korkolain 7 §:n mukaan viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona velkoja esitti vaatimuksensa tai sellaisen korvauksen perustetta ja määrää koskevan selvityksen, jota häneltä kohtuudella voidaan vaatia ottaen huomioon myös velallisen mahdollisuudet hankkia selvitys.

Jos korvauksen perustetta ja määrää koskevaa selvitystä ei olisi katsottu esitetyn ennen hallintolainkäyttöasian vireille tulemistä, ei korkolain 7 §:ää sovellettaisi vaan viivästyskorkoa olisi maksettava viimeistään siitä päivästä, jona velallisen eli työnantajan katsotaan saaneen tiedon kirkkolain 6 luvun 9 §:n 3 momentin mukaista korvausta koskevan hallintoriitahakemuksen vireille tulosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viivästyskoron määräytymisestä tilanteessa, jossa viranhaltijan irtisanominen tai virkasuhteen purkaminen on lainvoimaisen päätöksen mukaan tapah-

tunut ilman laissa säädettyä perustetta. Kirkkolain 6 luvun 60 §:n 1 momentin mukaan virkasuhde jatkuu tällaisessa tapauksessa katkeamatta eli viranhaltijalla on oikeus palata takaisin työhön. Tällainen palvelussuhteen jatkuvuusperiaatteen toteutuminen kuuluu vain virkasuhteeseen. Virkasuhteen päättämistilanteessa viranhaltija voi vaatia irtisanomis- tai purkamispäätöksen kumoamista. Sen sijaan työsopimuksen lain vastaisesta irtisanomisesta tai purkamisesta voidaan vaatia ja tuomita vain korvaus eikä työsuhde tuomiosta huolimatta palaudu. Koska jatkuvuusperiaate on ominainen vain virkasuhteelle, on perusteltua säätää erikseen, mistä ajankohdasta viivästyskoron maksuvelvollisuus alkaa niissä tapauksissa, joissa virkasuhde on lainvoimaisen päätöksen mukaan päätetty lain vastaisesti.

Kirkkolain 6 luvun 61 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijalle maksetaan virkasuhteen lainvastaisen päättämisen johdosta saamatta jäänyt säännöllisen työajan ansio vähennettynä samalta ajalta muissa palvelussuhteissa, ammatinharjoittajana tai yrittäjänä ansaitulla vastaavalla ansiolla, jota viranhaltija ei olisi saanut virkaa hoitaessaan. Samoin otetaan vähennyksenä huomioon viranhaltijalle maksettu työttömyysturvallaissa (1290/2002) tarkoitettu ansiopäiväraha, peruspäiväraha ja työmarkkinatuki sekä vastaavalta ajalta maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen sairauspäiväraha ja äitiysraha.

Säännöllisen työajan ansio virkasuhteen laittoman päättämisen kestoajalta maksetaan viranhaltijalle viipymättä sen jälkeen, kun virkasuhteen päättämistä koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu ja kun työnantaja on saanut viranhaltijalta luotettavan selvityksen saamistaan edellä mainituista muista ansiotuloista ja sairausvakuutuslain mukaisista päivärahaetuksista.

Viranhaltijalle virkasuhteen laittoman päättämisen kestoajalta maksettavan säännöllisen työajan ansio ei ole vakio, vaan työnantaja saa tietää sen täsmällisen määrän vasta sitten, kun viranhaltija on toimittanut selvityksen saamistaan muista ansiotuloista ja sairausvakuutuslain mukaisista päivärahaetuksista. Tämän vuoksi on perusteltua, että viivästyskoron maksuvelvollisuus säädetään alkamaan tietyn ajan kuluttua siitä ajankohdasta, kun viranhaltija on toimittanut työnantajalle edellä mainitun selvityksen. Kirkkolain 6 luvun 61 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa viivästyskorkoa olisi maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona viranhaltija esitti työnantajalle kirkkolain 6 luvun 61 §:n 2 momentissa tarkoitetun selvityksen. Ehdotettu 30 päivän maksuaika vastaa kirkkolain 6 ja 7 §:ssä säädettyä aikaa.

72 §. Eräiden vaatimusten käsittelyjärjestys. Evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 § ehdotetaan kumottavaksi. Säännös ehdotetaan otettavaksi tämän pykälän uudeksi 3 momentiksi. Siirrettävään säännökseen lisättäisiin samalla säännös siitä, että viranhaltija, joka ei ole edellä todetulla tavalla järjestäytynyt, voisi puolestaan tehdä palvelussuhteesta johtuvien etuuksien osalta oikaisuvaatimuksen tai kirkollisvalituksen kirkkolain 24 luvussa muutoksenhausta säädetyn mukaisesti. Tämä koskee sekä voimassa olevaan virkaehtosopimukseen että evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun virkasuhteen ehtojen jälkivaikutukseen perustuvia asioita. Säännöksessä tarkoitettut asiat liittyvät usein virkaehtosopimusten tulkintaan. Näissä tapauksissa on perusteltua, että hallintotuomioistuimien pyytää ennen asian ratkaisemista lausunnon työtuomioistuimelta. Muutos vastaa kunnalliseen virkaehtosopimuslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin tehtyjä muutoksia.

Voimassa oleva evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 § koskee muutoksenhakukielloa palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa. Muutoksenhausta kirkollisen viranomaisen tekemään päätökseen säädetään kirkkolain 24 luvussa. Evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:n sisältämä muutoksenhakukiello ehdotetaan kuitenkin siirrettäväksi 24 luvun sijasta 6 lukuun. Järjestäytyneen viranhaltijan

palvelussuhteen ehtoja koskeva valituskielto samoin kuin uusi säännös järjestäytymättömän viranhaltijan valitusmahdollisuudesta on syytä pitää yhdessä ja sijoittaa henkilöstöä koskevan 6 luvun yhteyteen. Vastaavalla tavalla on menetelty kumottaessa kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §.

Laki evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista

19 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä pykälän säännökset ehdotetaan siirrettäväksi kirkkolain 6 luvun 72 §:ään.

Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Ennen kirkkolain 6 luvun muuttamista koskevan lain voimaantuloa erääntyneeseen saatavaan sovellettaisiin ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Jos velan eräpäivä on määrätty ja eräpäivä on ollut ennen lain voimaantuloa, ehdotettu kirkkolain 6 luvun 71 a § ei tulisi sovellettavaksi. Jos taas kyse on velasta, jonka eräpäivää ei ole ennalta määrätty, velka erääntyy vaadittaessa. Jos tällaisen velan maksua on vaadittu ennen lain voimaantuloa, 6 luvun 71 a § ei tulisi sovellettavaksi.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan nostettavaksi viranhaltijan eroamisikää asteittain nykyisestä 68 vuoden iästä 70 vuoden ikään vastaavasti kuin eduskunnan jo hyväksymässä työeläkelainsäädännön muutoksessa on nostettu eroamisikää työsopimuslain 6 luvun 1 a §:n, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 34 §:n ja valtion virkamieslain 35 §:n muutoksilla. Arvioitaessa eroamisikää koskevia muutoksia perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuuden vaatimuksen näkökulmasta voidaan todeta, että eroamisikää koskevat säännökset ovat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tässä hallituksen esityksessä aiemmin säädettyä eroamisikää ehdotetaan nostettavaksi vastaavasti kuin jo eduskunnan hyväksymässä julkisten alojen eläkelaisissa ehdotetaan nostettavaksi ikää, johon asti eläkettä karttuu. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta ihmisille ei aseteta uusia rajoituksia eikä yksilön oikeussuojaa kavenneta.

Ehdotettu muutos järjestäytymättömän viranhaltijan muutoksenhakuoikeudesta saattaa virkaehtosopimuksen piiriin kuuluvan ja sen ulkopuolella olevan viranhaltijan yhdenvertaiseen asemaan niin, että molemmat voivat saattaa itseään koskevan päätöksen perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kirkkolain 6 luvun muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 48 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1008/2012, sekä
lisätään lukuun uusi 71 a § ja 72 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1008/2012, uusi 3 momentti seuraavasti:

6 luku

Henkilöstö

48 §

Virkasuhteen päättyminen ilman irtisanomista

Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai irtisanomisaikaa:

6) sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltija täyttää eroamisiän, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaaisesta jatkamisesta; eroamisikä on vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä 68 vuotta, vuosina 1958—1961 syntyneillä 69 vuotta ja vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneillä 70 vuotta.

71 a §

Viivästyskorko

Virkasuhteeseen perustuvan saatavan suorituksen viivästyessä sovelletaan, mitä korkolaissa (633/1982) säädetään viivästyskorosta.

Hallintolainkäyttöasiassa on korkolain 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa maksettava viivästyskorkoa viimeistään siitä päivästä, jona velallisen katsotaan saaneen tiedon velan maksua koskevan valituksen tai hakemuksen vireilletulosta, tai jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien.

Edellä 61 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona viranhaltija esitti työnantajalle mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun selvityksen.

72 §

Eräiden vaatimusten käsittelyjärjestys

Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 2 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos hänellä taikka viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, sovelletaan vain viranhaltijaan, joka on jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 19 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 19 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen

1.

Laki**kirkkolain 6 luvun muuttamisesta**

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 48 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on
 laissa 1008/2012, sekä
lisätään lukuun uusi 71 a § ja 72 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1008/2012, uusi 3 mo-
 mentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Lakiehdotus*

6 luku

6 luku

Henkilöstö**Henkilöstö**

48 §

48 §

Virkasuhteen päättyminen ilman irtisanomis-
*ta**Virkasuhteen päättyminen ilman irtisanomis-*
ta

Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai
 irtisanomisaikaa:

Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai
 irtisanomisaikaa:

6) sen kalenterikuukauden päättyessä, jon-
 ka aikana viranhaltija täyttää 68 vuotta, jollei
 viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen mää-
 rääikaisesta jatkamisesta.

6) sen kalenterikuukauden päättyessä, jon-
 ka aikana viranhaltija täyttää *eroamisiän*,
 jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen
 määrääikaisesta jatkamisesta; *eroamisikä on*
vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä 68
vuotta, vuosina 1958—1961 syntyneillä 69
vuotta ja vuonna 1962 ja sen jälkeen synty-
neillä 70 vuotta.

71 a §

Viivästyskorko

Virkasuhteeseen perustuvan saatavan suo-
rituksen viivästyessä sovelletaan, mitä korko-
laissa (633/1982) säädetään viivästyskorsos-
ta.

Hallintolainkäyttöasiassa on kirkkolain 6 ja
7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa maksettava

Voimassa oleva laki

Lakiehdotus

viivästyskorkoa viimeistään siitä päivästä, jona velallisen katsotaan saaneen tiedon velan maksua koskevan valituksen tai hakemuksen vireilletulosta, tai jos vaatimus esitetään oikeudenkäynnin aikana, sen esittämisestä lukien.

Edellä 61 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona viranhaltija esitti työnantajalle mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun selvityksen.

72 §

Eräiden vaatimusten käsittelyjärjestys

72 §

Eräiden vaatimusten käsittelyjärjestys

Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 2 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos hänellä taikka viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, sovelletaan vain viranhaltijaan, joka on jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.